

مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان اسلام آباد غرب
فراخوان مسابقه گروهی رشد ۷

موضوع:

آثار دعا در برخورد با غم و اندوه از منظر آیات و روایات

استاد راهنما:

سرکار خانم جمشیدی

دبیر گروه:

فاطمه نجفی

اعضا:

فاطمه نجفی - فاطمه آجودانی - نسرين صادقی

زمان ارائه:

آذر ۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

ای مهربان و ای عطا بخش روزی رسان! هر روز تلاشم را با نام تو آغاز می کنم و از تو مدد می گیرم و در پایان، به فضل و رحمت تو توکل می کنم؛ که تو وعده ام داده ای:

« هر که تقوا پیشه کند، خدا راهگشای اوست و او را از جایی که گمان نمی برد، روزی

دهد.»

تقدیم

تقدیم به خدای مهر آیینِ مهربان، خداوندی که کریم است و رحیم است و غفور است و

ودود.

ای همه هستی ز تو پیدا شده خاک ضعیف از تو توانا شده

تقدیر و تشکر

از استاد گرانمایه‌ی خود سرکار خانم جمشیدی تشکر و قدردانی می‌کنیم که با راهنمایی‌های دلسوزانه‌ی خود در این راه پرمشقت ما را یاری کردند.

می یابد که زندگی محدود و ناچیزش در مقابل عمر جهان هستی به منزله یک ثانیه در مقابل میلیاردها قرن و عصر است، نسیمی از ابدیت آن چنان مشام جان او را می نوازد که عمر جهان هستی را به منزله ثانیه ای در مقابل ابدیت می نمایاند. کسی اضطراب گمشدگان بیابان های بی کران را که غیر از آسمان آبی رنگ و قطعه های متراکم ابر یاوری نمی بینند، به امیدواری مبدل نمی سازد؛ این ها پناهگاهی غیر از نیایش نداشته و رو به سوی خالق بیابان ها کرده و غربت خود را به وطن امن مبدل می کنند.^۱

امیر المؤمنین علی - علیه السلام - می فرمیانند: «ایمان خود را با صدقه دادن، و امواتان را با زکات دادن نگاهدارید، و امواج بلا را با دعا از خود برانید.»^۲ در این دنیا بیمارانی هستند که به هنگام شکنجه های دردهای جانکاه، دست از هر گونه طبیب معالج می شویند و ناله ها سر داده و تلاش ها می کنند و با گفتن «آه ای خدای مهربان» و «ای دادرس بیچارگان» دست قدرت بر جان آنان کشیده شده و با آن بیماری جان سوز ماند گل می شکفند و زمزمه هایی می کنند: به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقیست به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست. بنابراین با دعا و نیایش انسان احساس می کند که در دریایی از نور غوطه ور شده است.

امام صادق - علیه السلام - می فرماید: «خداوند متعال به حضرت موسی - علیه السلام - وحی کرد: موجودی را محبوب تر از بنده مؤمنم نزد خود نیافریدم؛ زیرا او را نسبت به آنچه خیر او است مبتلا می کنم، و او را به جهت آنچه خیر او است عافیت می دهم، و آنچه را که خیر او است، از او دریغ می دارم، و من عالم تر هستم نسبت به آنچه صلاح او است، و همچنین رسول خدا - صلی الله علیه و آله و سلم - فرمودند: به راستی خداوند بنده مؤمن را با بلاء تغذیه می کند، همان گونه که

۱. علی احمد، پناهی؛ همان کتاب، ص ۱۶۴.

۲. نهج البلاغه، حکمت ۱۴۶، ص ۶۵۹.

مادر فرزندش را با شیر تغذیه می نماید، یعنی انسان مؤمن با بلاها رشد می کند.»^۱ « صحیفه سجادیه» معتبرترین کتاب دعای ماست. تمام آن از امام سجاد - علیه السلام - است. یکی از دعا‌های زیبای آن دعای هفتم است که از آن به « دُعَاةُ فِي الْمَلِمَاتِ وَالْمُهَمَّاتِ وَ عِنْدَ الْكَرْبِ» تعبیر شده است. امام سجاد - علیه السلام - در امور بسیار مهم و در گرفتاری ها، شدايد و سختی ها این دعا را تلاوت می کردند. بعضی از بزرگان ما این دعا را در قنوت نماز خود می خواندند. دعای نسبتاً کوتاه و مجربى است. برای دفع فقر، گرفتاری ها، مشکلات، تنگی سینه، مشکلات روحی، افسردگی بسیار مفید است.

فراز های آن بسیار زیباست!

«وَجَرَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ، وَ مَضَتْ عَلَى إِرَادَتِكَ الْأَشْيَاءُ؛ وَ قُضِيَ بِقُدْرَتِكَ تَوَجَّاهُ، وَ

هر چیزی به اراده تو امضاء می گردد.»

خوشبختانه این دعا در « مفاتیح الجنان» هم آمده است، چند صفحه بعد از دعای توسل

است.^۲

^۱ . محمد باقر، تحریری؛ همان کتاب، ص ۲۱۸.

^۲ . حبیب الله ، فرحزاد؛ همان کتاب، ص ۲۱۲ و ص ۲۱۳.

نتیجه گیری

دعا، تعلیم و تربیت از راه نصیحت مستقیم نیست و اثر این کیفیت بسیار مشهود و قطعی است. از این جهت اگر مردمی که اهل دعا و خواندن دعا هستند، اجمالاً اهل معرفت و تأمل باشند، به کمالات انسانی نائل می شوند. در واقع دعا بذری است در زمینی به نام معرفت که نتیجه و ثمره آن، تهذیب و تزکیه نفس است؛ بنابراین دعا به انسان اعتماد به نفس داده و از یأس و ناامیدی باز داشته و به تلاش و کوشش بیشتر دعوت می نماید و او را از نگرانی، رها ساخته و آرامش را به او هدیه می کند، لذا دعا هنگام حوادث سخت و طاقت فرسا به انسان قدرت، نیرو و امیدواری و آرامش می بخشد و علاوه بر آثار فردی، آثار اجتماعی نیز دارد که غیر قابل انکار است.

فهرست منابع

*قرآن کریم.

*نهج البلاغه.

۱. احمدوند؛ فریدون، مکارم اخلاق در صحیفه، چاپ اول، قم، زائر، ۱۳۹۱.

۲. اسحاقی؛ حسین، باور به خدای مهربان، چاپ عمران، قم: خادم الرضا، ۱۳۹۰.

۳. _____، دعا ارمغان آرامش، چاپ عمران، قم: خادم الرضا، ۱۳۹۰.

۴. اکبری؛ علی، جناب عشق، چاپ اول، تهران: صیام، ۱۳۸۸.

۵. امینی؛ ابراهیم، جهاد با نفس مهم ترین جهاد فراموش شده، چاپ اول، قم، بوستان کتاب،

۱۳۹۴.

۶. پناهی؛ علی احمد، آرامش در پرتو نیایش، چاپ سوم، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام

خمینی - رحمه الله - ۱۳۹۶.

۷. تحریری؛ محمد باقر، مناجات شاکین، چاپ اول، قم: نشر سبحان، ۱۳۹۰.

۸. جوادی آملی؛ عبدالله، انتظار بشر از دین، چاپ دوم، قم: اسراء، ۱۳۸۰.

۹. _____، مفاتیح الحیاء، چاپ دویست و سوم، قم: اسراء، ۱۳۹۱.

۱۰. سبحانی؛ جعفر، ایمان و آثار سازنده آن، چاپ سوم، قم: مؤسسه امام صادق - علیه

السلام - ۱۳۹۰.

۱۱. صدری افشاری؛ غلامحسین، نسرین، حکمی، نسترن، حکمی؛ فرهنگنامه فارسی واژگان

و اعلام، جلد اول، چاپ دوم، تهران: فرهنگ معاصر.

۱۲. فتحعلی خانی؛ محمد، علم اخلاق ۲، قم، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی،

۱۳۸۹.

۱۳. فرحزاد؛ حبیب الله، برکت زندگی، چاپ سوم، قم: طوبای محبت، ۱۳۹۴.
۱۴. _____، دعا و اسرار اجابت؛ چاپ دوم، تهران: عطش، ۱۳۹۳.
۱۵. قرشی؛ علی اکبر، قاموس قرآن، جلد دوم، چاپ چهارم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۶۴.
۱۶. کفاش؛ حمید رضا، یکصد و بیست درس زندگی از سیره عملی حضرت محمد، چاپ ششم، تهران، عابد، ۱۳۸۱.
۱۷. کلینی؛ محمد بن یعقوب، اصول کافی، جلد دوم، چاپ اول، جلوه کمال، ۱۳۹۲.
۱۸. مصباح یزدی؛ محمد تقی، آیین پرواز، چاپ دوم، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی - رحمه الله - ۱۳۸۵.
۱۹. مطهری؛ مرتضی، بیست گفتار، چاپ سی و یکم، تهران: صدرا، ۱۳۶۹.
۲۰. مظاهری؛ حسین، اخلاق در خانه، جلد اول، چاپ پنجم، قم: انتشارات اخلاق، ۱۳۷۶.
۲۱. مقدسی؛ محمد علی، در حریم وصال، چاپ اول، تهران: نسیم الهی، ۱۳۸۵.
۲۲. ممدوحی؛ حسن، نیایش از دیدگاه عقل و نقل، چاپ اول، قم: مدرسه بوستان کتاب، ۱۳۸۹.
۲۳. نشریه راه رشد، وظیفه شناسی و مسئولیت پذیری در قرآن و سنت، تاریخ انتشار ۲۹ / ۸ / ۱۳۹۶ ساعت ۱۳:۱۶.